

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain 2 ja 5 §:n sekä kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maaseutuelinkeinorekisteristä annettua lakia sekä kasvinjalostajanoikeudesta annettua lakia.

Maaseutuelinkeinorekisteristä annettua lakia muutettaisiin siten, että tilan oman siemenen käyttöä koskevien maksujen perinnässä tarvittavat tiedot voitaisiin merkitä maaseutuelinkeinorekisteriin ja että kyseisiä tietoja voitaisiin käyttää tilan oman siemenen käytöstä lajikkeen omistajalle suoritettavan korvauksen perimiseen.

Kasvinjalostajanoikeudesta annettuun lakiin lisättäisiin pykälä, jossa säädettäisiin lajikkeen omistajan oikeudesta saada maaseutuelinkeinorekisteristä tietoja tilan oman siemenen käyttöä koskevien maksujen perimiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että luovutettujen tietojen väärinkäyttö ja edelleen luovuttaminen olisi rangaistavaa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan niiden hyväksymistä ja vahvistamista ensinnä seuraavan kuukauden alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2. Nykytilan arviointi.....	4
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	4
2.1. Esityksen tavoitteet.....	4
2.2. Keskeiset ehdotukset.....	4
3. Esityksen vaikutukset.....	5
4. Asian valmistelu	5
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	5
4.2. Lausunnot.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1. Lakiehdotusten perustelut	7
1.1. Laki maaseutuelinkeinorekisteristä	7
1.2. Laki kasvinjalostajanoikeudesta	7
2. Voimaantulo	9
3. Sääntämisenjärjestys	9
LAKIEHDOTUKSET	10
maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta.....	10
kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta.....	11
LIITE	13
RINNAKKAISTEKSTIT	13
maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta.....	13
kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta.....	15

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain (1515/1994) 7 §:n mukaan maaseutuelinkeinorekisterissä olevia tietoja saa antaa tai luovuttaa sivullisille vain rekisteriyksikön omistajan tai haltijan suostumuksella tai toimeksiannosta, lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukaisesti tai tieteellisiin tutkimuksiin sekä tilastollisiin tarkoituksiin. Lainkohdan yksityiskohtaisten perustelujen (HE 198/1994 vp) mukaan pykälässä säännellään tyhjentävästi maaseutuekisterissä olevien tai sitä varten hankittujen tietojen antamisesta ja luovuttamisesta. Maaseutuelinkeinorekisteriä koskee soveltuvin osin myös henkilötietolaki (523/1999).

Kasvinjalostajanoikeuden lähtökohta on, että kasvilajikkeen jalostaja tai se, jolle jalostajan oikeus on siirtynyt (*lajikkeen omistaja*), voi rekisteröidä lajikkeen ja saada yksinoikeuden sen ammattimaiseen hyväksikäyttöön. Kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (789/1992) 6 §:n mukaan muu kuin kasvilajikkeen omistaja ei saa ilman omistajan suostumusta tuottaa lajikkeen lisäysaineistoa. Lain 6 b §:n mukaan maanviljelijällä on 6 c §:ssä säädetyn edellytyksin oikeus omalla tilallaan käyttää tuottamaansa lajikkeen kylvösiementä. Lain 6 c §:ssä säädetään, että maanviljelijällä on oikeus korvausta maksamalla käyttää lisäystarkoituksiin omalla tilallaan laissa lueteltujen kasvinjalostajanoikeuden luoman oikeussuojan piiriin kuuluvien kasvien korjattua satoa. Lain 6 d §:n mukaan maanviljelijä on velvollinen pyydettäessä antamaan viranomaiselle ja lajikkeen omistajalle maksuvelvollisuuden toteamiseksi tarvittavan tiedon.

Tilan oman siemenen (TOS) käyttöä koskevat säännökset lisättiin lakiin vuonna 1999 kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (238/1999) (*muutossäädös*). Hallituksen esityksen mukaan valtio ei maksuja peri, vaan viljelijän maksettavien korvausten periminen on lajikkeen omistajan asia. TOS-maksuja kerätään vuosittain noin 1,7 miljoonaa euroa. Kor-

vausjärjestelmän toimivuuden todetaan edellyttävän, että lajikkeen omistajalla on käytettävissään maksuvelvollisuuden toteamiseksi tarvittava tieto. Hallituksen esityksessä todetaan myös, että korvauksen periminen on suunniteltu järjestettäväksi siten, että TOS-viljelyä koskevat tiedot kerättäisiin samalla kun viljelijöiltä kerätään peltoviljelytukien hakemisessa kerättävät tiedot. Hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on ollut, että kerättävät tiedot koottaisiin ja muokattaisiin maksujen perimisessä tarvittavaan muotoon maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksessa (*Tike*) ja toimitettaisiin sitten Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:lle, joka omistajien puolesta huolehtisi maksujen perimisestä. Maaseutuelinkeinorekisteristä annettuun lakiin, kasvinjalostajanoikeudesta annettuun lakiin tai niiden nojalla annettuihin säädöksiin ei kuitenkaan sisälly säännöstä, jonka mukaan maaseutuelinkeinorekisterissä olevia tietoja voitaisiin luovuttaa TOS-maksujen perintää varten.

TOS-viljelystä suoritettavien maksujen periminen on tällä hetkellä käytännössä toteutettu hallituksen esityksessä suunnitellulla tavalla. TOS-viljelyä koskevat tiedot toimitetaan Tikeen, joka luovuttaa tiedot edelleen Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:lle. Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:lle toimitetaan vuosittain TOS-maksun piirissä olevista viljelijöistä seuraavat tiedot: tilatunnus, yrityksen nimi, postinumero ja lähiosoite, ensisijaisen viljelijän nimi, postinumero ja lähiosoite, kielikoodi, tieto siitä, ylittääkö tila tukirajan, peruslohkotunnus, peruslohkon nimi, kasvulohkotunnus, pinta-ala, kasvukoodi, kasvilajikekoodi, käytetyn siemenen laatu, tieto siitä, onko viljeltävä kasvi luonnonmukaisesti tuotettu ja jos on, onko kasvi luonnonmukaisessa viljelyssä, siirtymävaiheessa vai tavanomaisessa viljelyssä, tieto siitä, ylittääkö tila 10 peltohehtaarin koon, alle 10 peltohehtaarin tilojen osalta vain perunakasvien peruslohko- ja kasvulohkokohtaiset tiedot, joiden mukana on perunan käyttötarkoituksen ilmaiseva kasvukoodi ja yli 10 peltohehtaarin tiloilta yllä lueteltujen perunatietojen lisäksi kasvukoodit, joista ilmenee viljeltävän kasvin laji.

Suomessa viljellään kansallisella kasvinjalostajanoikeudella suojattujen lajikkeiden lisäksi jossain määrin Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattuja lajikkeita. Tiken luovuttamat tiedot ovat koskeneet myös näitä lajikkeita. Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudessa tunnetaan yhteisön kasvinjalostajan oikeuksista annetun neuvoston asetukseen (EY) N:o 2100/94 (*kasvinjalostajanoikeusasetus*) 14 artiklan mukainen viljelijän mahdollisuus käyttää lisäystarkoituksiin oman tilansa satoa kohtuullista lajikkeen omistajalle suoritettavaa korvausta vastaan. Yhteisön kasvinjalostajanoikeuksista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2100/94 14 artiklan 3 kohdassa säädetyn maataloutta koskevan vapautuksen soveltamista koskevista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1768/95, (*asetus maataloutta koskevan vapautuksen säännöistä*) veloitetaan viljelijä toimittamaan asiaankuuluvat tiedot lajikkeen omistajalle maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi. Näiltä osin Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeusjärjestelmä vastaa pääpiirteissään Suomen kansallista järjestelmää.

1.2. Nykytilan arviointi

Suomen perustuslain 80 § 1 momentissa edellytetään, että yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan, on säädettävä lailla. Lisäksi perustuslain 10 § 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Yksittäistä viljelijää ja tämän ammatinharjoittamista koskevien yksityiskohtaisten edellä kohdassa 1.1. lueteltujen tietojen luovuttamista TOS-maksujen perimistä varten voidaan pitää sellaisena seikkana, josta olisi säädettävä lailla. Kuten edellä on todettu, maaseutuelinkeinorekisteristä annettu laki ei sisällä sellaista säännöstä, jonka nojalla rekisterin tietoja voitaisiin käyttää TOS-maksujen perintään. Tällaista säännöstä ei ole sisällytetty myöskään kasvinjalostajanoikeudesta annettuun lakiin, vaan TOS-maksujärjestelmää luotaessa on tyydytty vain ottamaan asiasta maininta lain muuttamista koskevan hallituksen esityksen perusteluihin (kohta 2.6.). Tämä esitöihin otettu menettelytapakuvaus ei kuitenkaan ole maa-

seutuelinkeinorekisteristä annetun lain 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa edellytettävä lain tai sen nojalla annetun määräyksen mukainen peruste rekisteritietojen luovutukselle. Tietojen luovuttamiselle Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:lle ei siten voida katsoa olevan perustuslain edellyttämää säädöspohjaa. Voimassa olevassa laissa tai sen valmistelussa ei ole lainkaan otettu huomioon Siemenkauppiaiden Yhdistys r.y.:hyn kuulumattomien lajikkeen omistajien mahdollisuutta saada TOS-maksujen perimisessä tarvittavia tietoja käyttöönsä maaseutuelinkeinorekisteristä. Lisäksi maaseutuelinkeinorekisteristä on luovutettu myös sellaisia tietoja, jotka eivät ole välttämättömiä TOS-maksujen perimiseksi. Tällaisia tietoja ovat olleet perus- ja kasvu-lohko kohtaiset tiedot ja tieto siitä, ylittääkö tila tukirajan.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Esityksen tavoitteet

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on tarkentaa lainsäädäntöä siten, että TOS-maksujen perimiseksi tarvittavien tietojen keräämisellä maaseutuelinkeinorekisteriin ja niiden luovuttamisella Tikestä lajikkeen omistajalle olisi asianmukainen säädöspohja. Valtioneuvoston oikeuskansleri on edellyttänyt tätä tietojen luovuttamista koskevaan kanteluun antamassaan päätöksessä (Dnro 916/1/01). Tavoitteena on lisäksi varmistaa, että maaseutuelinkeinorekisteristä lajikkeen omistajalle luovutettuja tietoja käytetään vain TOS-maksujen perimiseen. Näin pyritään turvaamaan sekä lajikkeen omistajan maksunsaantioikeuden toteutuminen että viljelijän liike- ja ammattisalaisuuden suoja säilyminen.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa määriteltyä maaseutuelinkeinorekisterin käyttötarkoitusta laajennettaisiin siten, että rekisterin tietoja voitaisiin käyttää TOS-maksujen perimiseen. Lisäksi lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisteriin voidaan merkitä sellaisia lajikehdotuksessa mainittuja yleistietoja, joita

tarvitaan TOS-maksuvelvollisuuden ja sen suuruuden määrittämiseksi. Rekisterin käytötarkoitusta ja sen sisältämiä tietoja muuttamalla luotaisiin säädöspohja, jonka perusteella rekisteriä ja sen tietoja voitaisiin käyttää TOS-maksujen perimiseen.

Esityksessä ehdotetaan, että kasvinjalostajanoikeudesta annettuun lakiin lisättäisiin säännös, jonka nojalla lajikkeen omistajalla olisi oikeus saada tilan omaa siementä koskevan maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi tarvittavat tiedot maaseutuelinkeinorekisteristä. Säännöksessä määriteltäisiin millaisia tietoja saa luovuttaa ja miten kyseisiä tietoja saisi käyttää. Lausuntojen perusteella edellytykseksi tietojenluovutukselle asetettaisiin, että lajikkeen omistaja ja viljelijä tai heitä edustavat järjestöt ovat kasvinjalostajan oikeudesta annetun lain 6 c §:n mukaisesti sopineet lajikkeen omistajalle maksettavasta korvauksesta. Lajikkeen omistajan tulisi hävittää sille luovutetut tiedot kolmen vuoden kulutta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka TOS-maksuja tiedot koskevat. Tahallaan tai huolimattomuudesta tapahtuvan tietojen väärinkäytön esitetään olevan rangaistavaa.

Hallituksen esitykseen ei ole sisällytetty lausunnoissa ehdotettua säännöstä Tiken ja TOS-tietojen luovutuksensaajan välisestä sopimuksesta. Maa- ja metsätalousministeriö tekee lajikkeen omistajan hakemuksesta vuosittain päätöksen tietojen luovuttamisesta. Tämän päätöksen yhteydessä varmistetaan tietojen luovuttamiselle lainsäädännössä asetettujen vaatimusten täyttyminen. Tiken ja TOS-tietojen luovutuksen saajan väliselle suhteelle tai sopimukselle ei ole siten tarpeen asettaa erityisiä vaatimuksia, jotka poikkeaisivat Tiken muusta toiminnasta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa tarkoitettua laillisen tuomioistuimen nimi muutettaisiin vastaamaan Helsingin alioikeuden nykyistä nimeä.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole olennaisia taloudellisia tai henkilöstövaikutuksia. Tällä hetkellä Tike kerää ja luovuttaa eteenpäin TOS-maksujen perimisessä käytettävät tiedot. Tätä menette-

lyä ei esityksellä muutettaisi. Viljelijöiden ja lajikkeiden omistajien osalta esityksellä ei muutettaisi TOS-maksujen perinnässä vallitsevaa käytäntöä nykyisestä, joten esitys ei siten aiheuttaisi taloudellisia tai henkilöstövaikutuksia myöskään viljelijöille tai lajikkeiden omistajille. Esityksellä ei ole eri alueiden kesken vaihtelevia alueellisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Lakiehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valtioneuvoston oikeuskansleri on päätöksessään kiinnittänyt huomiota TOS-tietojen maaseutuelinkeinorekisteriin tallettamiseen sekä tietojen rekisteristä luovuttamiseen liittyviin epäkohtiin. Oikeuskansleri on asiaa koskevassa päätöksessään edellyttänyt lainsäädäntötoimiin ryhtymistä näiden rekisterinpitöön liittyvien epätäsmällisyyksien poistamiseksi.

4.2. Lausunnot

Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa oikeusministeriö, tietosuojavaltuutettu, kasvinjalostajanoikeustoimisto, Boreal Kasvinjalostus Oy, Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y., Tike, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund r.f. (SLC).

Boreal Kasvinjalostus Oy katsoo, että esityksen mukaan lajikkeiden viljelyä koskevia tietoja luovutettaisiin olennaisesti nykyistä vähemmän, eikä tietojen luovuttamisen rajaamiselle esitetyllä tavalla olisi, valtioneuvoston oikeuskanslerin päätökseen viitaten, olemassa juridista tai asiallista perustetta. Boreal Kasvinjalostus Oy:n mukaan esitetty menettely johtaisi siihen että Tike ottaisi vastuun siitä, mistä lajikkeesta ja kansallisen vai Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeuden perusteella viljelijää laskutettaisiin. Laskutuksen oikeellisuuden varmistus ja virheiden korjaus siirtyisi Tikelle. Lisäksi viljelijän olisi vaikea tarkistaa laskun oikeellisuus ja tehdä oikaisuvaatimus laskuun.

Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:n mukaan esityksellä rajoitetaan kasvinjalostajanoikeuden toteuttamista. Yhdistys katsoo, että

esitys rajoittaa luovutettujen tietojen käyttömahdollisuuksia nykyisestä ja ehdottaa useisiin kohtiin esityksessä muutoksia siten, että luovutettavia tietoja voitaisiin käyttää TOS-maksujen perimisen lisäksi muutoinkin kasvinjalostajanoikeuden toteuttamiseen, ja että tietoja luovutettaisiin esitettyä laajemmin. Yhdistyksen mukaan esitys vaikuttaa TOS-maksujen keräämisestä aiheutuviin kustannuksiin, sillä lajikkeen omistaja joutuu tekemään nykyistä enemmän työtä kyseisten tietojen oikeellisuutta tarkistaessaan. Yhdistyksen mukaan Tike luovuttaa tietoja tällä hetkellä laajemmin kuin esityksessä on mainittu. Vaikka Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y. edustaa lähes kaikkia Suomessa suojattujen kasvilajikkeiden omistajia tai edustajia, eivät kaikki omistajat tai edustajat välttämättä halua liittyä yhdistykseen ja siksi myös yksittäisen lajikkeen omistajien tai edustajien tulee voida saada TOS-maksujen keräämiseksi tarpeelliset tiedot maaseutuelinkeinorekisteristä.

MTK:n lausunnon mukaan kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa on säädettävä, että TOS-maksuja koskevien tietojen luovutuksensaajalla on oltava sopimus Tiken kanssa. Ennen tietojen luovuttamista koskevaa päätöstä tulisi MTK:n mukaan varmistaa, että tuottajajärjestöjen ja siemenkauppiaita edustavan yhteisön välillä on voimassa oleva sopimus TOS-maksujen suuruudesta. MTK katsoo, että esitetyt kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 6 f §:n mukaiset tiedot riittävät hyvin maksuvelvollisuuden toteamiseen. Kyseiseen pykälään tulisi MTK:n mukaan lisätä säännös siitä, kuinka kauan TOS-maksujen perimiseen luovutettuja tietoja saa säilyt-

tää. MTK katsoo, että kyseiset tiedot tulisi hävittää välittömästi laskutusprosessin päätyttyä.

SLC katsoo lausunnossaan, että ennen TOS-maksujen perintään käytettävien tietojen luovuttamista tulee osapuolten sopia TOS-maksujen suuruudesta.

Kasvinjalostajanoikeustoimisto toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole edellytyksiä arvioida, kuinka laajalti yksittäistä viljelijää koskevia tietoja tulisi luovuttaa lajikkeen omistajan TOS-maksunsaantioikeuden selvittämiseksi ja turvaamiseksi. Kasvinjalostajanoikeustoimisto huomauttaa, että kaikki lajikkeen omistajat eivät ole jäsenenä siemenkauppiaita edustavassa yhteisössä, ja että näiden tahojen tasavertainen oikeus tietojensaantiin tulee ottaa huomioon.

Tietosuojavaltuutettu toteaa lausunnossaan, että jos Tike toimii TOS-maksujen perinnässä käytettävien tietojen osalta vain tietojen teknisenä kokoajana ja luovuttajana, tulisi tämän aseman näkyä sääntelyssä.

Oikeusministeriö ja Tike ilmoittavat lausunnoissaan, ettei niillä ole huomautettavaa säännösehdotuksiin.

Annettujen lausuntojen perusteella esitetyistä säännöksistä on poistettu maininnat siemenkauppiaita edustavasta yhteisöstä ja esitystä on muutettu siten, että TOS-maksujen perimiseen tarkoitettuja tietoja luovutettaisiin maaseutuelinkeinorekisteristä lajikkeen omistajille. Täten olisi mahdollista luovuttaa tietoja sekä yksittäisille lajikkeen omistajille että tahoille, jotka lajikkeen omistajat ovat valtuuttaneet toimimaan puolestaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki maaseutuelinkeinorekisteristä

2 §. *Rekisterin käyttötarkoitus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että maaseutuelinkeinorekisteriä voitaisiin käyttää myös kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 6 c §:n mukaisen tilan oman siemenen käytöstä lajikkeen omistajalle suoritettavan korvauksen perimiseen. Korvauksen perimiseen tarvittavat tiedot kerätään tavallisesti samalla kun viljelijöiltä kerätään peltoviljelytukien hakemisessa kerättävät tiedot. Tällaisia tietoja ovat tällä hetkellä muun muassa viljeltävä laji, lajike ja pinta-ala. Tilan oman siemenen käytöstä suoritettavan korvauksen maksamiseksi tarvitaan lisäksi tieto siitä, onko viljelijä käyttänyt ostosiementä vai tilan omaa siementä. Tilan oman siemenen käytön synnyttämästä maksuvelvollisuudesta säädetään kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 6 c §:ssä.

5 §. *Rekisterin tiedot.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisteriin voitaisiin merkitä myös rekisteriyksikössä viljeltyjä lajeja sekä lajikkeita ja niiden viljelypinta-alaa koskevia tietoja sekä tieto siitä, onko käytetty kylvösiemen sertifioitua. Tietoja tarvitaan kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa tarkoitettujen suojatun lajikkeen viljelyllä tuotetun tilan oman siemenen käyttöön liittyvän maksuvelvollisuuden määrittämiseksi.

1.2. Laki kasvinjalostajanoikeudesta

6 f §. *Oikeus saada suojattua lajiketta koskevia viljelytietoja.* Kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 6 c §:n mukaan maanviljelijällä on oikeus korvausta maksamalla käyttää lisäystarkoituksiin omalla tilallaan kasvinjalostajanoikeuden luoman oikeussuojan piiriin kuuluvien kasvien, hybridejä lukuun ottamatta, korjattua satoa. Tämä oikeus koskee kauran, ohran, rukiin, vehnän, ruisvehnän, rypsin, rapsin, öljypellavan, herneen,

härkäpavun, perunan ja tattarin viljelyä. Lain 6 d §:n mukaan maanviljelijä on velvollinen pyydettäessä antamaan viranomaiselle ja lajikkeen omistajalle maksuvelvollisuuden toteamiseksi tarvittavat tiedot. Edellä mainitut säännökset lisättiin lakiin vuonna 1999 annetulla muutossäädöksellä. Sitä koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että valtio ei TOS-viljelyä koskevia maksuja peri, vaan viljelijän maksettavien korvausten periminen on jalostajan asia. Hallituksen esityksessä todetaan korvausjärjestelmän toimivuuden edellyttävän, että lajikkeen omistajalla on käytettävissään maksuvelvollisuuden toteamiseksi tarvittavat tiedot. Esityksessä todetaan myös, että korvauksen periminen on suunniteltu järjestettäväksi siten, että TOS-viljelyä koskevat tiedot kerättäisiin samalla, kun viljelijöiltä kerätään peltoviljelytukien hakemisessa kerättävät tiedot. Hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on ollut, että kerättävät tiedot koottaisiin ja muokattaisiin maksujen perimisessä tarvittavaan muotoon Tikessä ja toimitettaisiin sitten Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:lle, joka jalostajien puolesta huolehtisi maksujen perimisestä. Voimassa olevassa laissa ei kuitenkaan säädetä kyseisestä tiedonsaantioikeudesta, eikä lakia valmisteltaessa ole lainkaan otettu Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:hyn kuulumattomien lajikkeen omistajien mahdollisuutta saada TOS-maksujen perimisessä tarvittavia tietoja käyttöönsä maaseutuelinkeinorekisteristä.

Pykälässä ehdotetaan lajikkeen omistajalle oikeutta saada 6 c §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi tarvittavat tiedot maaseutuelinkeinorekisteristä. Lajikkeen omistajalla olisi kuitenkin oikeus saada vain tiedot, jotka ovat välttämättä tarpeen lajikkeen omistajan maksunsaantioikeuden selvittämiseksi ja maksujen perimiseksi. Tällaisina tietoina voitaisiin pitää maksuvelvollisuuden piirissä olevan viljelijän nimeä, osoitetta ja puhelinnumeroa, tilan tilatunnusta, kielikoodia, tietoa siitä, onko viljelijän hallinnassa

oleva peltopinta-ala alle 10 hehtaaria, suojatun perunalajikkeen osalta yli kaksi hehtaaria tai varhaisperunan katteenalaisen viljelyn osalta yli yksi hehtaari sekä suojatuista lajikkeista omalla tilalla tuotettua siementä koskevan viljelyn osalta kasvilajikkeittain yhteenlaskettuja viljelyhehtaareita. Lisäksi voitaisiin luovuttaa tieto siitä, ylittääkö Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattujen kasvilajikkeiden viljelyala alan, joka laskennallisesti tarvittaisiin 92 viljatonnin tuottamiseen ja tieto siitä, ylittääkö Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattujen perunalajikkeiden viljelyala sellaisen alan, joka laskennallisesti tarvittaisiin 185 perunatonnin tuottamiseen. Kyseiset kohdat perustuvat kasvinjalostajanoikeusasetukseen ja asetukseen maataloutta koskevan vapautuksen säännöistä, joissa säädettyjen edellytysten täytyessä on viljelijöillä, jotka alittavat kyseiset laskennalliset raja-arvot lupa käyttää lisäystarkoituksiin omalta tilaltaan korjattua tuotetta. Edellä mainittujen luovutettavien tietojen osalta ei voitaisi pitää hyväksyttävänä laajempaa tietojensaantioikeutta, kuin mikä välttämättä on tarpeen lajikkeen omistajan maksunsaantioikeuden turvaamiseksi.

Lajikkeen omistajalle luovutettaisiin maaseutuelinkeinorekisteristä tietoja TOS-maksujen perimiseksi maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä lajikkeen omistajan hakuksen perusteella. Kyseinen päätös tulisi tehdä vuosittain ja sen yhteydessä tarkistaa tietojenluovutukselle asetettujen edellytysten täytyminen. Niissä tapauksissa, joissa lajikkeen omistaja on antanut TOS-maksujen perimisen jonkin ulkopuolisen tahon tehtäväksi, tulisi lajikkeen omistajan puolesta toimivan esittää selvitys siitä, että sillä on oikeus vastaanottaa TOS-maksujen perimisessä käytettäviä tietoja lajikkeen omistajan puolesta. Käytännössä TOS-maksujen perimisessä käytettäviä tietoja tulisi luovuttamaan lähes yksinomaan Siemenkauppiaitten Yhdistys r.y.:lle, joka huolehtii TOS-maksujen perimisestä lähes kaikkien lajikkeiden omistajien puolesta.

Pykälän 2 momentissa rajoitettaisiin lajikkeen omistajalle luovutettavien tietojen käyttötarkoitusta. Viljelijän yksityisyyden sekä liike- ja ammattisalaisuuden suojaamiseksi

lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että lajikkeen omistaja saisi käyttää sille luovutettuja tietoja ainoastaan kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 6 c §:ssä tarkoitetun lajikkeen omistajan maksunsaantioikeuden toteuttamiseksi. Tietojen sallittua käyttötarkoitusta samoin kuin ensimmäisessä momentissa säädetyn tietojen luovuttamisen sisältöä tulkittaisiin viljelijän tietoturvan suojaamiseksi suppeasti. Momenttiin ehdotetaan lisäksi otettavan nimenomainen maininta siitä, että lajikkeen omistajalla ei ole oikeutta luovuttaa tietoja edelleen. Tietojen edelleen luovuttamista koskevalla kiellolla varmistettaisiin maaseutuelinkeinorekisteristä TOS-maksujen perimiseksi luovutettujen tietojen jäävän vain lajikkeen omistajan käyttöön ja tulevan käytetyksi vain ehdotetussa pykälässä rajatulla tavalla. Luonnollista henkilöä koskevien tietojen osalta tietosuojavaltuutetulla on henkilötietolain mukainen oikeus valvoa henkilötietojen käsittelyä. Koska huomattava osa viljelijöistä harjoittaa elinkeinoaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana, koskisi tietosuojavaltuutetun valvontaoikeus merkittävää osaa TOS-maksujen perimiseksi luovutettavista tiedoista. Tietojen väärinkäyttö ja edelleen luovuttaminen ehdotetaan säädetäviksi rangaistaviksi lakiehdotuksen 34 b §:ssä.

Pykälän 3 momentissa asetettaisiin TOS-maksujen perimiseksi käytettävien tietojen luovutukselle edellytykseksi, että lajikkeen omistaja ja viljelijä tai heitä edustavat järjestöt ovat 6 c §:n mukaisesti sopineet lajikkeen omistajalle maksettavasta korvauksesta. Lain 6 c §:ssä säädetään, että lajikkeen omistajalle maksettavan korvauksen määrästä voidaan tehdä sopimus lajikkeen omistajan ja viljelijän tai heitä edustavien järjestöjen kesken. Järjestöjen välisillä sopimuksilla ei tulisi rajoittaa vapaata kilpailua eikä estää yksittäisten lajikkeen omistajien ja viljelijöiden mahdollisuutta sopia suoraan keskenään TOS-maksujen tasosta. Jos sopimusta ei ole tehty tai sitä ei sovelleta, viljelijällä on velvollisuus maksaa lajikkeen omistajalle korvaus, joka on 50 prosenttia lajikkeen lisäysaineiston markkinoinnissa perittävästä summasta.

Vaikka 6 c §:ssä tarkoitettu sopimus ei olisi voimassa, olisi lajikkeen omistajalla edelleen oikeus saada lajikkeen viljelytietoja suoraan

viljelijältä ja lisäysaineiston kunnostajalta 6 d §:n mukaisesti. Pykälällä pyrittäisiin tasapainottamaan lajikkeen omistajien ja viljelijöiden välistä TOS-maksuja koskevaa neuvotteluasemaa. Sopimalla korvauksen määrästä lajikkeen omistaja varmistaisi tietojensaannin maaseutuelinkeinorekisteristä.

6 g §. *Suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen hävittäminen.* Pykälässä määriteltäisiin kuinka kauan lajikkeen omistaja saisi säilyttää sille TOS-maksujen perimiseksi luovutettuja tietoja. Lajikkeen omistajan tulisi hävittää kaikki TOS-maksujen perimiseksi maaseutuelinkeinorekisteristä luovutetut tiedot kolmen vuoden kulutta sen kalenterivuoden lopusta, jonka TOS-maksuja tiedot koskevat. Säännöksellä varmistettaisiin toisaalta se, että tiedot ovat lajikkeen omistajan käytössä tarpeeksi pitkään TOS-maksujen keräämisessä mahdollisesti esiintyvien epäselvyyksien ja reklamaatioiden selvittämiseksi ja toisaalta se, että käyttötarkoituksensa osalta vanhentuneita tietoja ei henkilötietolain vastaisesti säilytettäisi rekisterissä tarpeettomasti.

34 b §. *Suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen väärinkäyttö.* Pykälässä ehdotetaan kriminalisoitavan lakiehdotuksen 6 f §:ssä tarkoitettujen tietojen luovutus ja käyttäminen vastoin saman pykälän 2 momentissa säädettyä käyttötarkoitusta. Tekoa kutsuttaisiin *suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen väärinkäytöksi* ja rangaistuslajina voisi olla vain sakkorangaistus. Teosta tuomittaisiin se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta luovuttaa tai käyttää sille 6 f §:n nojalla luovutettuja tietoja vastoin 6 f §:n 2 momentissa mainittua käyttötarkoitusta. Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, ettei lajikkeen omistaja luovuttaisi tai käyttäisi sille 6 f §:n nojalla luovutettuja viljelijää koskevia tietoja tavalla, joka vaarantaisi viljelijän yksityisyyden taikka liike- tai ammattisalaisuuden.

38 §. *Oikeuspaikka.* Pykälässä mainittu oi-

keuspaikka ehdotetaan korjattavaksi vastaamaan Helsingin alioikeuden nykyistä nimeä.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan niiden hyväksymistä ja vahvistamista ensinnä seuraavan kuukauden alusta.

3. Säättämisjärjestys

Esityksellä pyritään sekä turvaamaan lajikkeen omistajan oikeus TOS-maksuihin että suojaamaan viljelijän yksityisyyden ja liikesalaisuuden säilyminen. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan on säädettyä lailla ja edelleen perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Lakiehdotuksessa tarkoitetut maaseutuelinkeinorekisteriin kerättävät ja lajikkeen omistajalle luovutettavat tiedot voivat ainakin osittain olla henkilötietolaissa tarkoitettuja luonnollista henkilöä koskevia tietoja.

Kasvilajikkeen omistajan oikeudesta periaamaviljelijältä TOS-maksuja ja saada maksuvelvollisuuden toteamiseksi tarvittava tieto säädetään kasvinjalostajanoikeudesta annettussa laissa. Täten kasvilajikkeen omistajalla on henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu oikeus kerätä TOS-maksujen saamisen edellyttämiä tietoja.

Edellä esitetyn perusteella maaseutuelinkeinorekisteristä annettuun lakiin ja kasvinjalostajanoikeudesta annettuun lakiin ehdotettavat muutokset ovat perustuslain säännösten mukaisia ja ne voidaan säätää perustuslain 72 §:n mukaisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinorekisteristä 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1515/1994) 2 § ja 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Rekisterin käyttötarkoitus

Rekisterin tietoja käytetään maaseutuelinkeinohallinnon tukien hallinnointiin ja valvontaan, muuhun päätöksenteon valmisteluun, toimenpiteiden suunnitteluun ja niiden vaikutusten seurantaan, tilastollisiin tarkoituksiin sekä tutkimukseen. Lisäksi rekisterin tietoja voidaan käyttää kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (789/1992) 6 c §:n mukaisen tilan oman siemenen käytöstä lajikkeen omistajalle suoritettavan korvauksen perimiseen sekä eläinlääkintää koskevien säännösten ja määräysten valvontaan ja sen edellyttämään hallinnointiin.

tiedot rekisteriyksiköstä, sen omistajasta tai haltijasta, maankäyttölajien pinta-aloista, rekisteriyksikössä viljellyistä kasvilajeista ja -lajeista, niiden viljelypinta-aloista sekä tieto siitä onko käytetty siemen sertifioitua kylvösiementä. Yleistietoja ovat rekisteriyksikön nimi-, sijainti-, kiinteistötunnus- ja rekisteriyksikön tunnustiedot sekä henkilötiedot ja tiedot maankäyttölajien pinta-aloista. Henkilötietoina saadaan tallettaa rekisteriyksikön omistajan tai haltijan nimi, osoite, puhelinnumero, henkilö- tai liike- ja yhteisötunnus, omistajatunnus, koulutus- ja ammattitiedot sekä tieto rekisteriyksikön omistajan tai haltijan äidinkielestä tai asiointikielestä. Lisäksi rekisteriin voidaan merkitä rekisterin käyttöön liittyviä hallinnollisia tietoja.

5 §

Rekisterin tiedot

Yleistietoina voidaan merkitä rekisteriin

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 _____ .

2.

Laki**kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinjalostajanoikeudesta 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (789/1992) 38 §, sekä
lisätään lakiin uusi 6 f, 6 g ja 34 b § seuraavasti:

6 f §

Oikeus saada suojattua lajiketta koskevia viljelytietoja

Lajikkeen omistajalla on oikeus saada 6 c §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi tarvittavat tiedot maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitetusta maaseutuelinkeinorekisteristä. Tällaisina tietoina voidaan luovuttaa seuraavat viljelijää koskevat tiedot:

- 1) viljelijän nimi, osoite ja puhelinnumero;
 - 2) tilatunnus;
 - 3) kielikoodi;
 - 4) tieto siitä, onko viljelijän hallinnassa oleva peltopinta-ala alle 10 hehtaaria, suojatun perunalajikkeen osalta yli 2 hehtaaria tai varhaisperunan katteenalaisen viljelyn osalta yli 1 hehtaari;
 - 5) tieto siitä, ylittääkö Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattujen kasvilajikkeiden viljelyala alan, joka laskennallisesti tarvittaisiin 92 viljatonnin tuottamiseen;
 - 6) tieto siitä, ylittääkö Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattujen perunalajikkeiden viljelyala alan, joka laskennallisesti tarvittaisiin 185 perunatonnin tuottamiseen; sekä
 - 7) suojattujen lajikkeiden omalla tilalla tuotettua siementä koskevat viljelypinta-alat kasvilajikkeittain.
- Lajikkeen omistaja saa käyttää 1 momentin

mukaisesti luovutettuja tietoja vain 6 c §:ssä tarkoitetun maksunsaantioikeutensa toteuttamiseksi. Lajikkeen omistajalla ei ole oikeutta luovuttaa tietoja edelleen.

Edellytyksenä 1 momentin mukaiselle tietojenluovutukselle on, että lajikkeen omistaja ja viljelijä tai heitä edustavat järjestöt ovat sopineet 6 c §:n mukaisesti lajikkeen omistajalle maksettavasta korvauksesta.

6 g §

Suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen hävittäminen

Lajikkeen omistajan on hävitettävä 6 f §:n nojalla luovutetut tiedot kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jota koskevan 6 c §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi tiedot on luovutettu.

34 b §

Suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen väärinkäyttö

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta luovuttaa tai käyttää 6 f §:n nojalla luovutettuja tietoja vastoin 6 f §:n 2 momentissa mainittua käyttötarkoitusta, on tuomittava suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen väärinkäytöstä sakkoon.

38 §

käsiteltävissä asioissa on Helsingin käräjäoikeus.

Oikeuspaikka

Laillinen tuomioistuin tämän lain nojalla _____
kuuta 200 _____ päivänä

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2004

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Maa- ja metsätalousministeri *Juha Korkeaoja*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

maaseutuelinkeinorekisteristä annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinorekisteristä 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1515/1994) 2 § ja 5 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Rekisterin käyttötarkoitus

Rekisterin tietoja käytetään maaseutuelinkeinohallinnon tukien hallinnointiin ja valvontaan, muuhun päätöksenteon valmisteluun, toimenpiteiden suunnitteluun ja niiden vaikutusten seurantaan, tilastollisiin tarkoituksiin sekä tutkimukseen. Lisäksi rekisterin tietoja voidaan käyttää eläinlääkintää koskevien säännösten ja määräysten valvontaan ja sen edellyttämään hallinnointiin.

5 §

Rekisterin tiedot

Yleistietoina voidaan merkitä rekisteriin tiedot rekisteriyksiköstä, sen omistajasta tai haltijasta ja maankäyttölajien pinta-aloista. Yleistietoja ovat rekisteriyksikön nimi-, sijainti-, kiinteistötunnus- ja rekisteriyksikön tunnistiedot sekä henkilötiedot ja tiedot maankäyttölajien pinta-aloista. Henkilötie-

Ehdotus

2 §

Rekisterin käyttötarkoitus

Rekisterin tietoja käytetään maaseutuelinkeinohallinnon tukien hallinnointiin ja valvontaan, muuhun päätöksenteon valmisteluun, toimenpiteiden suunnitteluun ja niiden vaikutusten seurantaan, tilastollisiin tarkoituksiin sekä tutkimukseen. Lisäksi rekisterin tietoja voidaan käyttää *kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (789/1992) 6 c §:n mukaisen tilan oman siemenen käytöstä lajikkeen omistajalle suoritettavan korvauksen perimiseen* sekä eläinlääkintää koskevien säännösten ja määräysten valvontaan ja sen edellyttämään hallinnointiin.

5 §

Rekisterin tiedot

Yleistietoina voidaan merkitä rekisteriin tiedot rekisteriyksiköstä, sen omistajasta tai haltijasta, maankäyttölajien pinta-aloista, rekisteriyksikössä viljellyistä kasvilajeista ja -lajikkeista, niiden viljelypinta-aloista sekä tieto siitä onko käytetty siemen sertifiointua kylvösiementä. Yleistietoja ovat rekis-

toina saadaan tallettaa rekisteriyksikön omistajan tai haltijan nimi, osoite, puhelinnumero, henkilö- tai liike- ja yhteisötunnus, omistajatunnus, koulutus- ja ammattitiedot sekä kieli. Lisäksi rekisteriin voidaan merkitä rekisterin käyttöön liittyviä hallinnollisia tietoja.

teriyksikön nimi-, sijainti-, kiinteistötunnus- ja rekisteriyksikön tunnustiedot sekä henkilötiedot ja tiedot maankäyttölajien pinta-aloista. Henkilötietoina saadaan tallettaa rekisteriyksikön omistajan tai haltijan nimi, osoite, puhelinnumero, henkilö- tai liike- ja yhteisötunnus, omistajatunnus, koulutus- ja ammattitiedot sekä *tieto rekisteriyksikön omistajan tai haltijan äidinkielestä tai asiantikielestä*. Lisäksi rekisteriin voidaan merkitä rekisterin käyttöön liittyviä hallinnollisia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

2.

Laki**kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinjalostajanoikeudesta 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (789/1992)
 38 §, sekä
lisätään lakiin uusi 6 f, 6 g ja 34 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 f §

*Oikeus saada suojattua lajiketta koskevia
 viljelytietoja*

Lajikkeen omistajalla on oikeus saada 6 c §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi tarvittavat tiedot maaseutuelinkeinorekisteristä annetussa laissa (1515/1994) tarkoitetusta maaseutuelinkeinorekisteristä. Tällaisina tietoina voidaan luovuttaa seuraavat viljelijää koskevat tiedot:

1) viljelijän nimi, osoite ja puhelinnumero;

2) tilatunnus;

3) kielikoodi;

4) tieto siitä, onko viljelijän hallinnassa oleva peltopinta-ala alle 10 hehtaaria, suojatun perunalajikkeen osalta yli 2 hehtaaria tai varhaisperunan katteenalaisen viljelyn osalta yli 1 hehtaari;

5) tieto siitä, ylittääkö Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattujen kasvilajikkeiden viljelyala alan, joka laskennallisesti tarvittaisiin 92 viljatonnin tuottamiseen;

6) tieto siitä, ylittääkö Euroopan yhteisön kasvinjalostajanoikeudella suojattujen perunalajikkeiden viljelyala alan, joka laskennallisesti tarvittaisiin 185 perunatonnin tuottamiseen; sekä

7) suojattujen lajikkeiden omalla tilalla tuotettua siementä koskevat viljelypinta-alat kasvilajikkeittain.

Lajikkeen omistaja saa käyttää 1 momentin mukaisesti luovutettuja tietoja vain 6 c §:ssä tarkoitetun maksunsaantioikeutensa toteuttamiseksi. Lajikkeen omistajalla ei ole oikeutta luovuttaa tietoja edelleen.

Edellytyksenä 1 momentin mukaiselle tietojenluovutukselle on, että lajikkeen omistaja ja viljelijä tai heitä edustavat järjestöt ovat sopineet 6 c §:n mukaisesti lajikkeen omistajalle maksettavasta korvauksesta.

6 g §

Suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen hävittäminen

Lajikkeen omistajan on hävitettävä 6 f §:n nojalla luovutetut tiedot kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jota koskevan 6 c §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisuuden toteuttamiseksi tiedot on luovutettu.

34 b §

Suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen väärinkäyttö

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta luovuttaa tai käyttää 6 f §:n nojalla luovutettuja tietoja vastoin 6 f §:n 2 momentissa mainittua käyttötarkoitusta, on tuomittava suojattua lajiketta koskevien viljelytietojen väärinkäytöstä sakkoon.

38 §

Oikeuspaikka

Laillinen tuomioistuin tämän lain nojalla käsiteltävissä asioissa on Helsingin raastuvanoikeus.

38 §

Oikeuspaikka

Laillinen tuomioistuin tämän lain nojalla käsiteltävissä asioissa on Helsingin kärjäoikeus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 . _____